

στήθος

στήθος κ. **στήθι** κ. **στηθί, το**, ουσ. [<αρχ. στῆθος], το στήθος. **1.** η καρδιά ως έδρα συναισθημάτων και παθών του ανθρώπου: «πώς να γελάσει ο άνθρωπος με τόσες πίκρες που έχει μαζέψει στο στήθος του!». **2.** τα πνευμόνια: «μαύρισαν τα στήθια του απ' το τσιγάρο». (Λαϊκό τραγούδι: *μάννα μου, το στήθος μου πονεί* (ακολουθεί βήχας, ώστε ο ακροατής του τραγουδιού να υπονοήσει πως υπάρχει κάποια ασθένεια στα πνευμόνια του ήρωα, στον οποίο αναφέρεται ο τραγουδιστής). **3.** οι μαστοί της γυναίκας, τα βυζιά: «αυτή η γυναίκα έχει το ωραιότερο στήθος που είδα ποτέ σε γυναίκα». **4.** (για πουλιά) η λευκή σάρκα γύρω απ' το στέρνο: «κάθε φορά που τρώει κοτόπουλο, προτιμάει το στήθος».

- από στήθους, απέξω, από μνήμης: «μπορεί να σου πει ολόκληρο βιβλίο από στήθους».

- βράζει το στήθος μου, είμαι πολύ κρυωμένος: «πίνω όλο ζεστά, σύμφωνα με την οδηγία του γιατρού, γιατί βράζει το στήθος μου».

- έχει πληγή στα στήθια, βλ. λ. [πληγή](#).

- μ' άναψε φωτιά στα στήθια, βλ. λ. φωτιά.

- ματώνει το στήθος μου, βλ. συνηθέστ. ματώνει η καρδιά μου, λ. [καρδιά](#). (Λαϊκό τραγούδι: *σαν βγαίνει ο χότζας στο τζαμί, αργά σαν σουρουπώνει, όταν θα πει το μπιρ Αλλάχ, το στήθος μου ματώνει*).

- με διαφορά στήθους, βλ. λ. [διαφορά](#).

- προτάσσω τα στήθη μου, αμύνομαι, υπερασπίζομαι σθεναρά: «όλοι οι Μακεδόνες θα προτάξουν τα στήθη τους σε περίπτωση εχθρικής επιβουλής κατά της Μακεδονίας».

- στήθος μάρμαρο! **α.** λέγεται για γερό αντρικό στήθος και, κατ' επέκταση, για γενναίο, για ατρόμητο άτομο: «είναι γενναίο παλικάρι ο τάδε; -Στήθος μάρμαρο!». **β.** λέγεται ειρωνικά για άτομο που παριστάνει τον ανδρείο, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι. Συνηθώς περιπαιχτική φρ. των μεγάλων στα μικρά παιδιά ή στους νεαρούς. Η ολοκληρωμένη φρ. είναι: *στήθος μάρμαρο κοιλιά (κατ' άλλους καρδιά) πατάτα κι από κάτω κρέμεται αγγούρι με ντομάτα*.

- στήθος με στήθος, **α.** αγκαλιά με τον αντίπαλο στο αγώνισμα της πάλης: «απ' την ώρα που μπήκαν στο ρινγκ, αγκαλιάστηκαν και μέχρι το τέλος πάλευαν στήθος με στήθος». **β.** μεγάλος συναγωνισμός μεταξύ δρομέων σε αγώνισμα δρόμου ή μεταξύ υποψηφίων σε κάποια εκλογή: «από την αρχή μέχρι το τέλος όλη η απόσταση έγινε στήθος με στήθος μεταξύ τριών δρομέων || στο νομό μας δυο βουλευτές μέχρι τα ξημερώματα πάλευαν στήθος με στήθος ποιος θα εκλεγεί». **γ.** (για μάχες) σώμα με σώμα, εκ του συστάδην: «η μάχη ήταν πολύ σκληρή και δόθηκε στήθος με στήθος».